

NAISTEN JA MIESTEN TASA-ARVO

Sukupuolten tasa-arvo on yksi Euroopan unionin tavoitteista. Ajan mittaan lainsäädäntö, oikeuskäytäntö ja perussopimusten muutokset ovat osaltaan vahvistaneet tätä periaatetta ja sen toteutumista unionissa. Euroopan parlamentti on aina päättäväisesti puolustanut naisten ja miesten tasa-arvoa.

OIKEUSPERUSTA

Miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaate on ollut kirjattuna unionin perussopimukseen vuodesta 1957. Nykyisin se sisältyy Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 157 artiklaan. SEUT:n 153 artiklan mukaan unionilla on valtuudet toimia yleisemmin yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun puolesta työhön liittyvissä asioissa ja 157 artikla valtuuttaa positiiviseen erityiskohteluun naisten hyväksi. Lisäksi 19 artiklassa määrätään lainsäädännön antamisesta sukupuoleen perustuvan ja kaikenlaisen muun syrjinnän torjumiseksi. SEUT:n 79 ja 83 artiklan nojalla on annettu lainsäädäntöä, jolla kielletään ihmiskauppa ja etenkin nais- ja lapsikauppa. Perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelmasta rahoitetaan muun muassa toimia naisiin kohdistuvan väkivallan poistamiseksi SEUT:n 168 artiklan mukaisesti.

TAVOITTEET

Tasa-arvo kuuluu unionin perusarvoihin, ja unioni edistää myös naisten ja miesten tasa-arvoa (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artikla ja 3 artiklan 3 kohta). Tämä tavoite on kirjattu myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklaan. Lisäksi SEUT:n 8 artiklassa unionille annetaan tehtäväksi poistaa eriarvoisuutta ja edistää miesten ja naisten tasa-arvon toteutumista kaikessa toiminnassaan (nk. tasa-arvon valtavirtaistaminen). Lissabonin sopimuksen hyväksyneen hallitustenvälisen konferenssin päätösasiakirjaan liitettyssä julistuksessa nro 19 unioni ja jäsenvaltiot sitoutuivat torjumaan kaikenlaista perheväkivaltaa, estämään tällaiset rikokset ja rankaisemaan niistä sekä tukemaan ja suojelemaan niiden uhreja.

SAAVUTUKSET

A. Tärkeimmät säädökset

Alaa koskeva unionin lainsäädäntö hyväksytään useimmiten tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisesti. Keskeisiä säädöksiä ovat seuraavat:

- neuvoston direktiivi 79/7/ETY miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevista kysymyksistä (annettu 19. joulukuuta 1978)
- neuvoston direktiivi 92/85/ETY toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä (annettu 19. lokakuuta 1992)
- neuvoston direktiivi 2004/113/EY miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla (annettu 13. joulukuuta 2004)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/54/EY^[1] miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa (annettu 5. heinäkuuta 2006, uudelleenlaadittu toisinto, jolla kumottiin ja korvattiin vuonna 2006 useita aiempia säädöksiä). Direktiivissä määritellään välitön ja välillinen syrjintä, häirintä ja sukupuolinen häirintä. Siinä kannustetaan työnantajia toteuttamaan toimenpiteitä sukupuolisen häirinnän ehkäisemiseksi, tiukennetaan syrjinnästä määrättäviä seuraamuksia ja vaaditaan perustamaan jäsenvaltioihin elimiä, jotka ovat vastuussa naisten ja miesten yhdenvertaisen kohtelun edistämisestä. Parlamentti pyrkii parhaillaan tämän direktiivin samapalkkaisuutta koskevien säännösten muuttamiseen^[2], ja se on hyväksynyt direktiivin täytäntöönpanomietinnön useiden Euroopan parlamentin tutkimuspalvelulta (EPRS) tilaamiensa selvitysten perusteella.
- neuvoston direktiivi 2010/18/EU BUSINESSEUROOPEN, UEAPME:n, CEEP:n ja EAY:n tekemän vanhempainvapaata koskevan tarkistetun puitesopimuksen täytäntöönpanosta ja direktiivin 96/34/EY kumoamisesta (annettu 8. maaliskuuta 2010)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/41/EU miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin sekä neuvoston direktiivin 86/613/ETY kumoamisesta (annettu 7. heinäkuuta 2010)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/36/EU ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2002/629/YOS korvaamisesta (annettu 5. huhtikuuta 2011). Direktiivissä säädetään ihmiskaupasta määrättävien seuraamusten ja uhreille tarjottavien tukitoimien lähentämisestä kaikissa jäsenvaltioissa sekä kehoitetaan jäsenvaltioita harkitsemaan ”toimenpiteiden toteuttamista sellaisten palvelujen käytön kriminalisoimiseksi, joissa on kyse hyväksikäytöstä, kun tiedetään, että palvelun tarjoaja on [ihmiskaupan] uhri”, jotta voidaan ehkäistä tällaisten palvelujen kysyntää. Direktiivillä perustetaan myös ihmiskaupan torjunnan koordinaattorin toimi.

[1]Uudelleenlaaditulla direktiivillä kumottiin myös direktiivi 76/207/ETY, jota oli muutettu direktiivillä 2002/73/EY.

[2]Katso Euroopan parlamentin 24. toukokuuta 2012 annettu päätöslauselma suosituksista komissiolle sen periaatteen soveltamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka (EUVL C 264 E, 13.9.2013, s. 75).

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/99/EU eurooppalaisesta suojelumääräyksestä (annettu 13. joulukuuta 2011), jolla pyritään suojelemaan henkilöä ”toisen henkilön rikokselta, joka voi vaarantaa ensiksi mainitun hengen, ruumiillisen tai henkisen koskemattomuuden, ihmisarvon, henkilökohtaisen vapauden tai seksuaalisen koskemattomuuden”, ja jonka perusteella ”toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi jatkaa tämän toisen jäsenvaltion alueella asianomaisen henkilön suojelua”. Direktiiviä on täydennetty yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta 12. kesäkuuta 2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 606/2013, jolla varmistetaan, että suojelutoimenpiteet tunnustetaan koko unionissa.
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/29/EU rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista ja neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta (annettu 25. lokakuuta 2012).

B. Edistyminen Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön avulla

Unionin tuomioistuin on vaikuttanut merkittävästi naisten ja miesten tasa-arvon edistämiseen. Sen tärkeimpiä tuomioita ovat olleet seuraavat:

- Defrenne II -tuomio, annettu 8. huhtikuuta 1976 (asia 43/75): Tuomioistuin tunnusti miesten ja naisten samapalkkaisuusperiaatteen välittömän oikeusvaikutuksen ja katsoi, että periaate ei koske ainoastaan viranomaisten toimintaa vaan myös kaikkia sopimuksia, joiden tarkoituksena on säännellä kollektiivisesti palkkatyötä.
- Bilka-tuomio, annettu 13. toukokuuta 1986 (asia C-170/84): Tuomioistuimen mukaan toimenpide, joka sulkee osa-aikaiset työntekijät lisäeläkejärjestelmän ulkopuolelle, on ”välillistä syrjintää” ja rikkoo ETY:n perustamissopimuksen 119 artiklaa silloin, kun se koskee huomattavasti suurempaa määrää naisia kuin miehiä, ellei voida osoittaa, että toimenpide perustuu objektiivisesti perusteltuihin tekijöihin, jotka eivät ole millään tavalla sukupuolen perusteella syrjiviä.
- Barber-tuomio, annettu 17. toukokuuta 1990 (asia C-262/88): Tuomioistuin päätti, että kaikki lisäeläkkeen muodot luetaan ETY:n perustamissopimuksen entisen 119 artiklan mukaiseen palkkaan ja että niihin sovelletaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta. Tuomioistuin katsoi, että miesten on voitava nauttia eläkeoikeuksistaan tai leskeneläkeoikeuksista samanikäisinä kuin heidän naispuolisten työtovereidensa.
- Marschall-tuomio, annettu 11. marraskuuta 1997 (asia C-409/95): Tuomioistuin ilmoitti, että yhteisön lainsäädännön vastaista ei ole se, että kansallisen säännöksen mukaan julkishallinnon aloilla, joilla naisia on kyseisen ura-alueen viroissa miehiä vähemmän, naisille on annettava etusija (positiivinen erityiskohtelu), edellyttäen, että etu ei ole automaattinen ja että miespuolisille hakijoille taataan, että hakemukset käsitellään ja että heitä ei etukäteen estetä hakemasta virkaa.
- Test Achats -tuomio, annettu 1. maaliskuuta 2011 (asia C-236/09): Tuomioistuin julisti mitättömäksi neuvoston direktiivin 2004/113/EY 5 artiklan 2 kohdan, koska se katsoi sen rikkovan periaatetta miesten ja naisten yhdenvertaisesta kohtelusta

tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla. Tämän vuoksi miehiin ja naisiin on sovellettava samaa vakuutusmatemaattista laskentaa, kun määritellään vakuutusmaksuja ja -etuuksia.

- Korwin-Mikke-tuomio, annettu 31. toukokuuta 2018 (asiat T-770/16 ja T-352/17): Tuomioistuin puolsi puolalaiselle äärioikeistolaiselle Euroopan parlamentin jäsenelle [Janusz Korwin-Mikkelle](#) täysistunnossa esitettyjen kiistanalaisten lausumien vuoksi määrättyjen seuraamusten perumista. Tuomioistuin totesi päätöksessään, että vaikka sananvapaus on perusoikeus, jota on suojeltava, parlamentti voi työjärjestyksensä nojalla rangaista parlamentin jäseniä vain, jos heidän lausumansa ”häiritsevät parlamentin sujuvaa toimintaa tai aiheuttavat vakavan vaaran yhteiskunnalle, kuten lietsovat väkivaltaa tai rotuvihaa”. Niinpä työjärjestyksestä muutettiin tämän mukaisesti. Euroopan parlamentin puhemiehistö hyväksyi 2. heinäkuuta 2018 Euroopan parlamentin jäsenten asianmukaista käyttäytymistä edustajantoimensa hoitamisessa koskevat säännöt, jotka ovat uuden työjärjestyksen liitteenä.

C. Nykytilanne

Seuraavassa käsitellään unionin viimeisimpiä toimia miesten ja naisten tasa-arvoa koskevissa asioissa.

1. Monivuotisessa rahoituskehyksessä kaudeksi 2014–2020 käsitellään naisten ja miesten tasa-arvoa oikeusalan ohjelman ja perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman avulla.

Unionin rahoituksen enimmäismäärä oikeusalan ohjelman täytäntöönpanoon vuonna 2020 on 45 603 000 euroa, jotka otetaan unionin yleisen talousarvion seuraavien budjettikohtien määrärahoista:

- a) alamomentti 33 03 02: 8 861 000 euroa
- b) alamomentti 33 03 01: 33 743 000 euroa
- c) alamomentti 18 06 01: 2 999 000 euroa.

Unionin rahoituksen enimmäismäärä perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman täytäntöönpanoon vuonna 2020 on 66 713 000 euroa, jotka otetaan unionin yleisen talousarvion seuraavien budjettikohtien määrärahoista:

- a) alamomentti 33 02 01: 27 960 000 euroa
- b) alamomentti 33 02 02: 38 753 000 euroa.

Syksyllä 2016 julkaistussa naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan (FEMM) tilaamassa tutkimuksessa esitetään katsaus sukupuolten tasa-arvoon osoitetuista EU:n talousarviomäärärahoista valikoiduissa jäsenvaltioissa^[3].

2. Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE)

Euroopan parlamentti ja neuvosto perustivat joulukuussa 2006 [Euroopan tasa-arvoinstituutin](#), joka sijaitsee Liettuan pääkaupungissa Vilnassa ja jonka tavoitteena on tasa-arvon edistäminen ja vahvistaminen sekä tasa-arvon valtavirtaistaminen kaikissa

[3][http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571393/IPOL_STU\(2016\)571393_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571393/IPOL_STU(2016)571393_EN.pdf)

unionin ja jäsenvaltioiden politiikoissa. Lisäksi se torjuu sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja lisää tietoisuutta sukupuolten tasa-arvosta antamalla teknistä apua unionin toimielimille keräämällä, analysoimalla ja levittämällä tietoja ja soveltuvia menetelmiä (ks. instituutin verkossa toimiva tieto- ja dokumentointikeskus <http://eige.europa.eu/content/rdc>).

3. EIGE oikeus- ja sisäasioiden virastojen verkoston puheenjohtajana

Vuonna 2018 EIGE toimi oikeus- ja sisäasioiden virastojen verkoston puheenjohtajana. Verkosto perustettiin vuonna 2006, ja se koostuu yhdeksästä EU:n virastosta, jotka käsittelevät erilaisia oikeus- ja turvallisuuskysymyksiä, kuten muuttoliikettä ja rajaturvallisuutta, huumekaupan, järjestäytyneen rikollisuuden ja ihmiskaupan torjuntaa, ihmis- ja perusoikeuksia sekä sukupuolten tasa-arvoa. Vuonna 2018 verkosto tutki digitalisoinnin vaikutusta virastojen toiminta-aloilla ja kiinnitti erityistä huomiota siihen, kuinka teknologia vaikuttaa nuoriin miehiin ja naisiin. Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, kuinka virastot voivat auttaa pienentämään riskejä, takaamaan turvallisuutta ja edistämään tasa-arvoa Euroopassa. Verkoston vuoden 2018 loppuraportti ja tutkimuksen tulokset esiteltiin maaliskuussa 2019 FEMM-valiokunnan kokouksessa. Ne ovat saatavilla verkossa (<https://eige.europa.eu/publications/eu-justice-and-home-affairs-agencies-cooperation-2018-final-report>).

4. Naisten peruskirja ja strateginen toimintaohjelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi 2016–2019

Komissio hyväksyi 5. maaliskuuta 2010 naisten peruskirjan, jonka tarkoituksena on edistää naisten ja miesten tasa-arvon toteutumista Euroopassa ja kaikkialla maailmassa^[4].

Joulukuussa 2015 komissio julkaisi [strategisen toimintaohjelman sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi 2016–2019](#)^[5]. Se on jatkoa naisten ja miesten tasa-arvostrategialle (2010–2015)^[6].

Strategisessa toimintaohjelmassa keskitytään viiteen painopisteeseen:

- [edistetään naisten osallistumista työmarkkinoille sekä yhtäläistä taloudellista riippumattomuutta](#)
- [pienennetään sukupuolten palkka-, tulo- ja eläke-eroja ja torjutaan siten naisten köyhyyttä](#)
- [edistetään naisten ja miesten tasa-arvoa päätöksenteossa](#)
- [torjutaan sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa ja suojellaan ja tuetaan uhreja](#)
- [edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja naisten oikeuksia kaikkialla maailmassa.](#)

[4]<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52010DC0078>

[5]Komission yksiköiden valmisteluasiakirja – Strateginen toimintaohjelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi 2016–2019 (SWD(2015)0278).

[6]Seuraavan strategian valmistelu aloitettiin syyskuussa 2014 työpajassa, jossa käsiteltiin uutta vuoden 2015 jälkeistä tasa-arvostrategiaa. Näin käynnistyi myös FEMM-valiokunnan valiokunta-aloitteisen mietinnön valmistelu, ja menettelyn päätteeksi hyväksyttiin 9. kesäkuuta 2015 Euroopan parlamentin päätöslauselma EU:n naisten ja miesten tasa-arvostrategiasta vuoden 2015 jälkeen (EUVL C 407, 4.11.2016, s. 2). Työpajan työn tulokset ovat saatavilla Euroopan parlamentin verkkosivustolla.

5. Sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskeva toimintasuunnitelma (2016–2020)
Neuvosto hyväksyi 26. lokakuuta 2015 sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan toimintasuunnitelman (2016–2020)^[7], joka perustuu komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) yhteiseen valmisteluasiakirjaan ”Sukupuolten tasa-arvoa ja naisten vaikutusvaltaa edistävät toimenpiteet: Tyttöjen ja naisten elämän muuttaminen EU:n ulkosuhteiden avulla (2016–2020)”^[8]. Uudessa toimintasuunnitelmassa painotetaan ”tarvetta toteuttaa kokonaisuudessaan naisten ja tyttöjen mahdollisuus nauttia täysimääräisesti ja tasavertaisesti kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista, saavuttaa sukupuolten tasa-arvo ja lisätä naisten ja tyttöjen vaikutusmahdollisuuksia”.

6. Kestävän kehityksen tavoitteet

Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous hyväksyi 25. syyskuuta 2015 päätöslauselman vuoden 2015 jälkeisestä kehitysohjelmasta ”Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development”^[9]. Tähän kestäväen kehityksen toimintaohjelmaan 2030 sisältyy 17 kestäväen kehityksen tavoitetta ja 169 alatavoitetta, jotka tulivat voimaan 1. tammikuuta 2016. Kestäväen kehityksen tavoitteet rakentuvat aiemmille vuosituhattavoitteille. Erotuksena vuosituhattavoitteista, jotka oli tarkoitettu toteutettaviksi vain kehitysmaissa, kestäväen kehityksen tavoitteet koskevat kaikkia maita. Kestäväen kehityksen tavoite 5 koskee sukupuolten tasa-arvon saavuttamista ja naisten ja tyttöjen vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä. Siihen liittyy viisi alatavoitetta.

7. EU:n liittyminen Euroopan neuvoston yleissopimukseen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin yleissopimus)

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin yleissopimus) tuli voimaan vuonna 2014. Se on ensimmäinen oikeudellisesti sitova kansainvälinen asiakirja, jolla pyritään ehkäisemään naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa. Yleissopimukseen sisältyvät oikeudelliset ja poliittiset toimenpiteet luovat kattavan kehyksen, jolla ehkäistään tällaista väkivaltaa, tuetaan sen uhreja ja rangaistaan väkivallantekijöitä. Kaikki EU:n jäsenvaltiot olivat allekirjoittaneet yleissopimuksen marraskuuhun 2017 mennessä, ja helmikuuhun 2020 mennessä niistä 21 oli myös ratifioinut sen (Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovenia, Suomi, Tanska ja Viro). Yleissopimuksessa mahdollistetaan lisäksi EU:n liittyminen sen toimivallan rajoissa.

Komissio julkaisi lokakuussa 2015 etenemissuunnitelman EU:n mahdollisesta liittymisestä Istanbulin yleissopimukseen ja antoi sitten maaliskuussa 2016 kaksi ehdotusta neuvoston päätöksiksi: yhden Istanbulin yleissopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja toisen Euroopan unionin liittymisestä yleissopimukseen (ratifioinnista).

Kun asiasta oli keskusteltu, neuvosto päätti, että päätösehdotus yleissopimuksen allekirjoittamisesta jaetaan kahdeksi eri päätökseksi, joista toinen koskisi oikeudellista

[7]Neuvoston päätelmät sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta (2016–2020), 26. lokakuuta 2015.

[8]21.9.2015, SWD(2015) 0182.

[9]YK:n yleiskokouksen päätöslauselma 70/1, hyväksytty 25. syyskuuta 2015.

yhteistyötä rikosoikeuden alalla ja toinen turvapaikkaa ja palauttamiskieltoa. Nämä kaksi neuvoston päätöstä hyväksyttiin toukokuussa 2017, minkä jälkeen oikeusasioista, kuluttaja-asioista ja sukupuolten tasa-arvosta vastaava komission jäsen Věra Jourová allekirjoitti Istanbulin yleissopimuksen Euroopan unionin puolesta 13. kesäkuuta 2017.

Allekirjoittaminen on ensimmäinen vaihe EU:n liittymisessä yleissopimukseen. Yleissopimukseen liittyminen edellyttää, että neuvosto hyväksyy päätökset prosessin loppuun saattamiseksi. Neuvostossa näistä lainsäädäntöehdotuksista neuvotellaan perusoikeuksien, kansalaisoikeuksien ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden työryhmässä (FREMP – toimielinten välinen menettely [2016/0063\(NLE\)](#)). Parhaillaan työryhmä keskustelee menettelysäännöistä, jotka koskevat EU:n ja sen jäsenvaltioiden yhteistyötä yleissopimuksen täytäntöönpanossa.

Yleissopimukseen liittymisen päätökseen saattaminen edellyttää Euroopan parlamentin hyväksyntää.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

Parlamentti on vaikuttanut merkittävästi yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseen erityisesti naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan (FEMM) avulla. Työmarkkinoiden tasa-arvon alalla parlamentti on käsitellyt muun muassa seuraavia säädöksiä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä (yhteispäätösmenettelyssä neuvoston kanssa):

- ehdotus direktiiviksi julkisesti noteerattujen yhtiöiden toimivaan johtoon kuulumattomien johtokunnan jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä ([COM\(2012\)0614](#)) (ks. parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta, hyväksytty vuoden 2013 lopussa^[10])
- direktiivin 92/85/ETY tarkistaminen (katso edellä), jonka yhteydessä parlamentti kannatti ensimmäisessä käsittelyssä^[11] palkallisen äitiysvapaan pidentämistä 20 viikkoon^[12]. Koska parlamentti ja neuvosto eivät päässeet yksimielisyyteen komission ehdotuksesta, komissio peruutti ehdotuksen ja antoi sen sijasta etenemissuunnitelman työssäkäyvien vanhempien työ- ja yksityiselämän yhteensovittamiseen liittyviä haasteita koskevalle aloitteelle "A new start to address the challenges of work-life balance faced by working families"^[13].

[10]Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 20. marraskuuta 2013 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkisesti noteerattujen yhtiöiden toimivaan johtoon kuulumattomien johtokunnan jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä (EUVL C 436, 24.11.2016, s. 225).

[11]Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 20. lokakuuta 2010 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä annettun neuvoston direktiivin 92/85/ETY muuttamisesta (EUVL C 70 E, 8.3.2012, s. 162).

[12]Kansalaisoikeuksien sekä perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden politiikkayksikkö on laatinut jäsenvaltioiden säännöksistä vertailuanalyysin "Maternity, paternity and parental leave: Data related to duration and compensation rates in the European Union", joka julkaistiin vuonna 2015 ja on saatavilla Euroopan parlamentin verkkosivustolla.

[13]http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2015_just_012_new_initiative_replacing_maternity_leave_directive_en.pdf

Parlamentti vaikuttaa myös osaltaan tasa-arvopolitiikan yleiseen kehittämiseen laatimalla valiokunta-aloitteisia mietintöjä ja kiinnittämällä muiden toimielinten huomion erityiskysymyksiin:

- Parlamentti laati naisiin kohdistuvan väkivallan torjumisesta valiokunta-aloitteisen lainsäädäntömietinnön^[14], jossa komissiota pyydettiin antamaan SEUT:n 84 artiklaan perustuva säädösehdotus toimista, joilla edistetään ja tuetaan naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan torjumista jäsenvaltioissa. Tähän päätöslauselmaan sisältyi useita suosituksia. FEMM-valiokunta on perustanut erityisen työryhmän päätöslauselman seuranta varten.
- Kansainvälisenä naistenpäivänä 2019 kiinnitettiin huomiota naisten asemaan politiikassa. Valittu teema osuu naisten oikeuksien ytimeen, sillä se koskee naisten osallistumista yhteiskuntiemme johtamiseen. Ajan mittaan lainsäädäntö, oikeuskäytäntö ja perussopimusten muutokset ovat osaltaan vahvistaneet tätä periaatetta ja sen toteutumista unionissa. Parlamentti on aina päättäväisesti puolustanut naisten ja miesten tasa-arvoa, ja kansainvälisenä naistenpäivänä korostetaan erityisesti naisten poliittisen osallistumisen merkitystä varsinkin EU:n tasolla.
- Parlamentti antoi neuvostolle suosituksen EU:n painopisteistä naisten asemaa käsittelevän Yhdistyneiden kansakuntien toimikunnan 62. istuntoa varten, jossa se vaati toimia maaseudun naisten voimaannuttamiseksi. Lisäksi parlamentti kehotti parantamaan naisten mahdollisuuksia käyttää tiedotusvälineitä ja tieto- ja viestintätekniikkaa sekä kiinnittämään huomiota niiden vaikutukseen ja käyttöön naisten aseman edistämisen välineenä^[15]. FEMM-valiokunnan valtuuskunta osallistui naisten asemaa käsittelevän YK-toimikunnan kokoukseen maaliskuussa 2018.

Parlamentti pyrkii myös ottamaan sukupuolinäkökohdat huomioon kaikkien valiokuntiensa työssä^[16]. Tätä tarkoitusta varten on perustettu kaksi sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen verkostoa, joita FEMM-valiokunta koordinoi. Valiokuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien verkosto saattaa yhteen parlamentin jäsenet, jotka tukevat sukupuolinäkökohtien huomioon ottamista omien valiokuntiensa työssä. Heitä tukee vastaava hallintovirkamiesten verkosto kunkin valiokunnan sihteeristössä. Sukupuolten tasa-arvoa käsittelevä korkean tason työryhmä edistää koulutusta ja tiedotusta sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisesta parlamentin henkilöstön ja poliittisten ryhmien keskuudessa.

Martina Schonard
11/2020

[14]Euroopan parlamentin päätöslauselma 25. helmikuuta 2014 suosituksista komissiolle naisiin kohdistuvan väkivallan torjunnasta (EUVL C 285, 29.8.2017, s. 2).

[15]Euroopan parlamentin suositus 1. maaliskuuta 2018 neuvostolle EU:n painopisteistä naisten asemaa käsittelevän Yhdistyneiden kansakuntien toimikunnan 62. istuntoa varten (EUVL C 129, 5.4.2019, s. 58).

[16]Euroopan parlamentin päätöslauselma 13. maaliskuuta 2003 sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisesta Euroopan parlamentin toiminnassa (EUVL C 61 E, 10.3.2004, s. 384).

